

JEŽÍŠOVO NAROZENÍ

Převod materiálu

Jaroslav Pechar

Pořadí v lekci

4

Žalmy 103:21 Dobroťte Hospodinu, všechny jeho zástupy, vy, kdo jste v jeho službách a plníte jeho vůli!

22 Dobroťte Hospodinu, všechna jeho díla, na všech místech jeho vlády. Dobroťte, má duše, Hospodinu!

Liturgické čtení: L 2,1-7

klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

Ve vyprávění L 2,1-20 je vystaveno pomocí silných **kontrastů**: na jedné straně císař Augustus (Vznešený) – jeho moc je na první pohled zřejmá. Vydá rozkaz a jde se dá do pohybu. Proti němu tu stojí symbol bezmoci, novorozenec, narozený kdesi na okraji jeho říše. Čas císaře vyznačuje letopočet důležitých událostí, reforem; čas Ježíšův se počítá jen podle měsíce těhotenství – nejduv Alžběty (L 1,26) a potom Marie (2,6). Boží skutky nepochybně zásadně souvisejí s dějinami tohoto světa – přicházejí však ke slovu úplně jinak a jindy než tam, kde jsou dějiny „viditelné“. Víra smí vidět Boží dílo skryté právě uprostřed bezmoci a bezvýznamnosti.

- **pastýři** byli patriarchové lidu Izraelského (Abraham, Izák, Jákob, Mojžíš, David), ale za Ježíšových časů jimi lidé opovrhovali. Evangelista L často upozorňuje, že Bůh si nevyvoluje lidi vážené a mocné, ale právě chudé a opovrhované (viz také CBL a TdV s.191) Konečně Ježíš sám přichází na svět jako jeden z chudých, když se pro něj nenašlo místo pod stěchou.

- **náhlost andělského zjevení** (L 2,9): Jakkoli byl příchod Mesiáše zvěstován dopředu, přece se narození Ježíše stává událostí naprosto nečekanou. Jako by se dopředu lidského času prolomil čas úplně jiný, čas Božího království. Slovo uzavřený do času svého žití najednou slyší, že jeho dnešek byl radikálně proměněn. Protože s touto změnou nepočítal, pociťuje bázeň. Smí však slyšet: jde o událost nanejvýš radostnou a nadějnou. Stalo se něco nečekaného, nového, nevypověditelného – a my tuto událost smíme vítat jako naplnění Božího záměru (už je to tady!).

- **nebeské zástupy** neboli rytířstvo nebeské - navzdory lidské bezmoci, bídě a ponížení není zvěst o narození Spasitele bezmocná ani snad bezbranná. Dobrá zpráva má přinejmenším stejnou moc jako síly odporu a lidského velikášství. A právě v dobách, kdy se toto lidské velikášství projevuje nejvíce a církev ho pociťuje „na vlastní kůži“, může si zpívat píseň tohoto rytířstva. V dobách pronásledování, jako písničku proti každé temnotě, proti beznaději lidské viny, proti zpuštění tyranských vládců – navzdory tomu všemu zní píseň: Narodil se vám Spasitel, Kristus Pán. (Analogická píseň pak rámuje v Lukášově vyprávění Ježíšův vjezd do Jeruzaléma, ozve se ovšem „na zemi“ a chválí „pokoj na nebi“.)

- **sláva** - základním důvodem k díkuvzdání je rozpoznání, že Boží skutky nejsou minulostí, ale zasahují i do naší současnosti, jsou nosné i dnes.

- **báze?** – „Báze? je lidská reakce na Boží zjevení. Když B?h zjevuje své království v Ježíši Kristu, jsou lidé p?ekvapeni: nejasn?, citov? objevují nezm?řitelnou vzdálenost, jež je d?lí od živého Boha; báze? se mísí s úžasem.“ (BS?A, s.16).

2. úskalí textu:

- ohlášení Jana K?titele a narození Ježíšovo jsou texty tradi?n? spjaté s adventem a Vánocemi. D?tem m?žete bez rozpak? pov?d?t, že p?íb?h je d?ležit?jší než ?len?ní církevního roku (viz úloha ?. 2).

? d?ti v?tšinou p?íb?h o narození Ježíše Krista znají. Je proto pot?eba zd?raznit zv?stné motivy, které n?kdy stojí v pozadí (ne?ekanost Ježíšova narození, kontrast bezmoci a sv?tovládných aspirací).

? p?estože Ježíšovo narození doprovází p?edstavení „nebeského p?veckého chóru“, nemá víra nijak usnadn?né rozhodnutí. Mesiáš nepotkává obklopeného nebeskou zá?í, ale v nesmírn? ubohých a naprosto neromantických pom?rech (2,16).

? nepozorným ?tením Lukášova váno?ního evangelia se mezi lidmi ustálil obrat „lidé dobré v?le“ – jako by Ježíš?v p?íchod platil práv? jim. Evangelista ovšem chce vyjád?it pravý opak: p?estože lidé necht?jí znát svého Stvo?itele a za?izují se na sv?t? po svém (Augustus), B?h z?stává v?rný a posílá Spasitele, který svým dílem mezi lidmi uprostraní zachra?ující Boží v?li.

3. pom?cky:

- obrázky „betléma“, nap?. ze zp?vník? Bu? tob? sláva a Zpívejte s námi – i ty m?žete porovnat s biblickým textem

motiva?ní uvedení do p?íb?hu:

pro mladší a st?ední školní v?k:

Všímají si lidé rad?ji více prezident? a ministr?, herc?, sportovc? a zp?vák?, nebo t?ch, kte?í se starají o d?ti, o nemocné?

pro starší školní v?k:

Myslíte, že o Ježíšov? narození se má vypráv?t jen o Vánocích? Šlo by to i jindy?

(M?žete s d?tmi projít p?íb?hem a zjiš?ovat, na které ?asové údaje má p?íb?h sám vazbu ? a na které tedy sám reaguje)

osnovy vypráv?ní:

a) poznámky a osnova pro mladší školní v?k:

I. Motivace

II. Císa?ské na?ízení

III. Cesta do Betléma

IV. Ježíšovo narození ve chlívě

V. Pastýři slyší o narození Spasitele a spěchájí do Betléma

b) poznámky a osnova pro střední a starší školní věk:

I. Motivace

II. Císařský rozkaz, putování do Betléma a narození Ježíše

III. Andělé oznamují překvapivou zprávu pastýřům

IV. Smysl andělské písníky

V. Pastýři nalézají novorozeně

VYPRÁVĚNÍ

I. MOTIVACE

Znáte nějaké zákony? Co se stane s člověkem, který zákon poruší (vrah, zloděj)? Představte si, že jste pány světa, a vymyslete nějaký zákon, který by měl platit pro všechny lidi.

II. ÚSTEDNÍ ROZHODNUTÍ

Pán světa se tehdy jmenoval Augustus. Tedy – on si to vlastně jen myslel, že je pán světa. A ani se nejmenoval Augustus, ale Gaius Octavius – jenže aby se ho lidé víc báli a poslouchali ho, tak si nechal říkat Augustus, dneska bychom řekli „vznešený“. Ale zase to nebyla nějaká nicka! Tenhle pan „Vznešený“ byl císařem nejvyššího řádu té doby a když něco řekl, tak to platilo v celé jeho zemi. A protože vládl moudře, tak ho měli lidé docela rádi a ještě po mnoho generací na jeho vládu vzpomínali jako na jedno z nejlepších období celé říše.

Jenže jednou se rozhodl zjistit, kolik lidí ho to musí poslouchat. A tak vydal rozkaz, že každý musí dojít na území a tam se zapsat. Jak to bude vypadat, kolik tím způsobí zmatek, to ho už zas tak nezajímalo. A císařovo slovo je zákon, to se poslechnout musí. Každý, ať chtěl, nebo nechtěl, se musel vydat do města, do kterého ústředně patřil.

A jedním z těch, kdo se musel vydat na docela dlouhou cestu, byl i tesařský mistr z městečka Nazaret – Josef, se svou manželkou Marií.

III. CESTA DO BETLÉMA A JEŽÍŠOVO NAROZENÍ

Nebyla to cesta nijak lehká. Josef jakožto potomek krále Davida se svou rodinou ústředně patřil do Davidova rodného města Betléma. Chudák Marie čekala miminko a pro každou maminku je lepší, aby byla v klidu a ne

cestovala přes sto kilometrů daleko. Jenže císařské nařízení je neodvolatelné a Marie s Josefem do Betléma musela.

V Betlémě byla hlava na hlavě. Kvůli sítání lidí se sjely desítky a desítky dalších lidí, kteří se také šli nechat zapsat, a tak není divu, že v zájezdním hostinci bylo plno. Nakonec byli Josef s Marií rádi, že našli místo ve stáji, kde se aspoň mohli skrýt před nočním chladem a rosou. A tehdy v noci, v cizím městě, daleko od domova i od všech příbuzných, se Marii a Josefovi narodil jejich prvorozený syn. Možná, že Marie měla doma v Nazaretě připravenou krásnou kolíbkou, kterou pro jejich dítě vyžezal Josef, připravené deky na její vystlání a třeba i nějakou krásně vybavenou zavazadlovou kufr. Teď ale musí malého Ježíška opatrně zabalit do těch pár plenek, které mohla sbalit na cestu, a položit na seno do krmelce pro dobytek.

IV. PASTÝŘI

Dokud to jen trochu počasí dovolí, jsou ovce a kozy venku přes den i přes noc. A spolu s nimi vždycky pár pastýřů, kteří hlídají, kdyby snad přišel zloděj nebo nějaká šelma. Pasení ovcí je ale hubené řemeslo. Ovce a kozy se popásají, aleťlověk se trávy nenajde. Jen tak si zažít a upéct nějaké zvíře ze stáda, to také nejde. Ovce i kozy jsou přesně spočítané a to by je majitel hnál, kdyby mu jich vrátili méně, než jim svěřil. Takový pastýř se má dost co otáčet, aby měl něco pořádného do žaludku – a nebyly to vždycky úplně poctivé metody, jak se k tomu někdy z nich dostávali. Na pastýře se proto lidé dívali skrz prsty. A se starají o své vlastní zvířata, ale jinak s ním raději nechtěli mít nic společného.

Na kopcích nad Betlémem bylo pastýřů docela dost. Většina z nich v tuto chvíli spala. Zabalili se do svých dlouhých plášťů a schoulili se někde na mezi. Ti, kteří měli noční hlídku, přikládali na oheň, dávali pozor, jestli nejde nějaká šelma nebo zloděj, a tšili se, až jim hlídka skončí a vystídají je ti, kteří teď vedle nich spí. Ale najednou nespí ani jeden z nich, protože takové světlo, jaké najednou svítilo, to ještě neviděli. A jak by také mohli, když teď kolem nich nesvítilo žádné pozemské světlo, ale spolu s andělem tu zářila Boží sláva.

V. ANDĚL A ANDĚLÉ

Není divu, že dostali strach. Když je lidí víc a každý z nich má pořádnou hubu, tak se dá zahnat i hladový lev, ale na nebeského posla jsou lidé krátkí. To jim bylo jasné hned, jak ho viděli. Ale jejich strach dlouho netrval. Protože úplně první věc, kterou anděl říká, je, aby se nebáli. No, na povel se nebát, to moc nejde, ale postupně jim přeci jen dochází, o čem že to anděl povídá. Povídá o radosti pro něj a pro všechny lidi na světě, povídá o narození Spasitele, povídá o miminku, na které se mají jít podívat. A že ten Spasitel je tu pro všechny lidi, i pro něj, pro pastýře.

Ani si to nestažili pořádně přebrat v hlavě a najednou tu není jeden anděl, ale spousta andělů a všichni jako o závod chválí Boha a svolávají pokoj na všechny lidi, co jen na zemi jsou. A pak řeknou něco, čemu pastýři snad ani nemohou uvěřit: Bůh má lidi rád. A ne jen tak některé – třeba ty hodné, co ho poslouchají, nebo bohaté, které si jiní lidé předcházejí. Bůh má rád úplně všechny lidi.

Pastýři na to koukají s otevřenou pusou. Je nikdy nikdo moc rád neměl. A teď za nimi přijdou andělé a tohle jim řeknou. Pánu Bohu to stálo za to poslat za nimi anděla, aby jim řekl, že se narodil Spasitel a pak poslat ještě spoustu andělů, aby jim řekli, že je má Pán Bůh rád. Ne že by tomu úplně rozuměli, ale zas tak složité to není. Pán Bůh je má rád. Narodil se jim Spasitel, oni se na něj mohou jít podívat. A oni vědí, kde ho najdou a podle čeho ho poznají.

VI. ZA NOVOROZENÝM

Pastýři vyrazili hned, jak se andělé vrátili do nebe. Takových mamin, co je jejich maminka tak chudá, že nemá ani na postýlku a tak ho musí dát do žlabu, takových nebude tolik. A vidíte by ho chtěli. I když je teď docela chudé, dítě, je to Spasitel. Tak to andělé řekli a pastýři tomu věřili.

Našli ho docela brzy. Chudák Marie – narodí se jí dítě a hned má hosty a ani je nemá čím uctít. Pastýři se ale dlouho nezdrželi. Jen pověděli, jak se setkali s anděly, jak jim andělé oznámili narození Spasitele a jak chválili Boha a říkali, že Pán Bůh má lidi rád všechny lidi.

Pak se museli zase vrátit ke svým ovcím a kozám. Ale na to, co prožili, nezapomněli. Vždyť to je úžasná zpráva! Narodil se nám Spasitel a Bůh nás má rád.

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi na tento svět přišel i jako náš Spasitel. Děkujeme ti, že nás máš rád. Prosíme tě, dej ať spolu s anděly můžeme chválit Boha a mezi lidmi šířit radost ze tvé lásky k lidem. Amen.

podněty pro rozhovor:

• hodí se vyprávět o Ježíšově narození jindy než o Vánocích? Myslíte, že by to bylo vhodné vyprávět také o volbách, při sčítání lidu, při oslavách státních svátků?

• zůstaly by Vánoce Vánocemi i bez stromečku, bez dárků, salátu a ryby?

• zeptejte se svých necírkvních spolužáků, zda vědí, proč se slaví Vánoce a co oni sami mají na Vánocích nejraději

• napadlo vás, že příběh o Ježíšově narození stojí v ostrém protikladu s naší představou úspěchu, štěstí, spokojenosti?

• může se náš život stát ozvěnou zprávy andělů?

• zamyslete se nad slovy „lidé dobré vůle“. Lze někoho takového najít ve vánočním příběhu? Má dobrá vůle vlastně ve vánočním příběhu přichází ke slovu?

• viděli jste už Třebechovický betlém? Co vás tam zaujalo? Je to přesně podle Bible? Co tam schází?

Odkaz na pracovní list

[4 Narození Ježíšovo](#)

Odkaz na píseň

[Jdou, stále jdou se zprávou \(SV115\)](#)

[Zachovej nám víru dobrou \(SV389\)](#)

[Kámpak to spěcháte, pastýřové](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo](#)

Biblický odkaz (kat)

